

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Allmänna byrån, rättsserviceenheten, Rk1a

Beslutande

Minister

Nina Fellman

Föredragande

Valadministratör

Casper Wrede

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 93

Sänkning av åldern för rösträtt i kommunalval och i rådgivande kommunala folkomröstningar till 16 år.

ÅLR 2016/404

256 Rk1a/utdrag

Landskapsregeringen konstaterar

- Att det i regeringens handlingsprogram under rubriken Hållbar självstyrelse finns en punkt som lyder "Vallagstiftningen reformeras, efter prövning, så att rösträtt för 16 år fyllda i kommunalval införs på prov till valet 2019"
- Att slutrapporten från Arbetsgruppen för översyn av vallagstiftningen, december 2015, har varit utsänd på remiss under ca tre månader till inalles 41 instanser. Remissinstanserna ombads att i görligaste mån inbegripa sina unga medlemmar i beredningen av utlåtandet
- Att landskapsregeringen har anordnat ett öppet "rådslag" den 16 mars 2016 om en sänkning av åldern för rösträtt i kommunalval till 16 år. Som inledare hade inbjudits pol.dr. Jo Saglie från Institutet för samhällsvetenskap i Oslo. Saglie deltar i utvärderingen av försöken med sänkt rösträttsålder i Norge. Statistikchef Kenth Häggblom från Åsub redogjorde för de åländska valen 2015. I rådslaget deltog ett 30-tal personer
- Att inledningarna från rådslaget spelades in och gjordes tillgängliga på landskapsregeringens hemsida för alla som inte kunde delta. Remissinstanserna informerades om denna möjlighet
- Att remisstiden vad beträffar förslaget att sänka åldern för rösträtt i kommunalval och i rådgivande kommunala folkomröstningar till 16 år gick ut den 2 maj
- Att det inkommit 18 remissvar
- Att remissinstanserna ger uttryck för de olika åsikter i frågan som redan tidigare framkommit i debatten
- Att de vanligast förekommande argumenten för förslaget är stärkt demokrati, ökat engagemang bland de unga och ökat valdeltagande på lång sikt
- Att de vanligaste argumenten mot förslaget är att ungdomar inte är tillräckligt mogna, kunniga, intresserade och engagerade för att kunna göra självständiga val, att rösträtt och valbarhet bör höras ihop och att unga inte borde belastas ytterligare med svåra avgöranden

- Att de ungdomar, framförallt skolelever, som på olika sätt har behandlat frågan ger uttryck för en nyanserad inställning, där såväl fördelar som nackdelar framhålls. Ingen ger dock uttryck för en vilja att betraktas som barn och därmed undanhållas från inflytande och undandra sig ansvar. I stället är man väl medveten om det ansvar som rösträtten också medför
- Att ingen remissinstans påvisar några allvarliga negativa följdverkningar av förslaget
- Att det i prövningen inte framkommit några vägande skäl som talar mot att intentionen i regeringens handlingsprogram fullföljs.

Beslut

Landskapsregeringen beslöt på ovan anförda grunder att överföra ärendet till lagberedningen för vidare åtgärder. Målsättningen är att sammanställa ett lagförslag om ändring av kommunallag för Åland (ÅFS 1997:73) med innebörden att åldern för rösträtt i kommunalval och i rådgivande kommunala folkomröstningar tillfälligt sänks till 16 år. Förslaget ska kunna föreläggas lagtinget senast i september 2016. Förslaget kan även innehålla ändringar av andra bestämmelser som anknyter till det huvudsakliga förslaget, om det är önskvärt för att vinna ökad tydlighet eller aktualitet. Lagen ska träda i kraft omedelbart vid det slutliga godkännandet och ska, vad bestämmelserna om ålder för rösträtt beträffar, gälla till utgången av år 2022.

Förslaget har inverkan på personer under 18 år, vilka enligt FN:s konvention om barnets rättigheter benämns barn, varför förslaget ska åtföljas av en barnkonsekvensbedömning.

En sammanställning av remissutlåtandena bifogas.

Nr 94

Jomala kommuns anhållan om att få inlämna utlåtande senare.

ÅLR 2016/404

257 Rk1a

Jomala kommun anhåller om att få inkomma med utlåtande gällande samtliga frågor i landskapsregeringens remissförfrågan ÅLR 2016/404 angående valreformer först sedan kommunfullmäktige gett utlåtande i frågan dock senast den 30 juni 2016. Remisstiden gick ut den 2 maj beträffande en del av förslagen och går ut den 1 juni beträffande övriga förslag.

Beslut

Landskapsregeringen uppmanar Jomala kommun att inkomma med sina svar på frågorna i remissen så snart som möjligt efter att kommunen har behandlat förslagen. Beredningen av de aktuella ärendena kommer att fortgå som planerat.

Motsvarande svar ges till andra remissinstanser som vill ge utlåtande senare.

Casper Wrede, valadministratör

10 maj 2016

Inkomna svar på remiss angående sänkning av rösträttsåldern till 16 år i kommunalval och i rådgivande kommunala folk-omröstningar. Remissen utsänd v. 4, svarstid till den 2 maj 2016

Kommuner

Vem och när	Inställning till förslaget	Har unga personer hörts?	Övriga noteringar
Föglö kommun, 5.4 (kompl. 13.4)	Förordar (Kfge omröstning 8-3. Kst 1-5)	Ja. Utlåtande från elevrådet i högstadiet (förordar)	Representanter från kommunen deltog i rådslaget
Kumlinge kommun, 13.4	Tveksam. Risken för otillbörlig påverkan bör utredas först (Kst)	Ja. Kommundirektören har haft träff med högstadieelever	Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna
Hammarlands kommun, 20.4	Avstyrker (Kst)	Nej	Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna
Lumparlands kommun, 21.4	Förordar (Kst)	Nej	Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna
Saltviks kommun, 28.4	Avstyrker (Kfge enhälligt. Kst omröstning 6-1. Kd föreslog förord)	Nej. Däremot skollidare	Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna
Eckerö kommun, 28.4	Avstyrker (Kfge. Förslag om 16 år väcktes men fick ej understöd. Enligt förslag från Kst)	Ja. Diskussion i åk 5 och 6. Synpunkter både för och emot redovisas	Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna

Mariehamns stad, 2.5	Förordar (Stfge 21-6)	Ja, Intervjuer med elever i Strandnäs högstadieskola	Representanter från staden deltog i rådslaget
Kökars kommun, 3.5	Avstyrker. Alla som fyller 18 år under valåret bör vara röstberättigade (Kfge)	Ja. Förfrågan till eleverna i högstadiet (förordar)	Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna
Sottunga kommun, 4.5	Avstyrker. Förordar att alla som fyller 18 år under året ska få rösträtt (Kst)	Nej	Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna
Geta kommun, 4.5	Tveksam. Mest angeläget att få upp valdeltagandet i redan röstberättigade åldersgrupper (Kst)	Nej. Hänvisar dock till Elevrådets vid Godby högstadieskolas utlåtande (se nedan). Har hört skolläda	Kunskap om hjärnans utveckling bör beaktas. Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna
Finströms kommun, 4.5	Avstyrker (Kst, omröstning 5-2)	Nej	Representanter från kommunen deltog i rådslaget
Brändö kommun, 5.5	Avstyrker (Kst)	Ja. Har fört diskussioner med högstadiel elever	Har tagit del av inledningarna från rådslaget

Politiska föreningar

Vem och när	Inställning till förslaget	Har unga personer hörts?	Övriga noteringar
Åländsk Demokrati, 2.5	Avstyrker. OM rösträttsåldern sänks, bör det gälla ålder den 1 januari och inte på valdagen	Ja. Har frågat sina yngsta sympatisörer, som fått diskutera med sina bekanta	Deltog i rådslaget

Organisationer, skolor, tredje sektorn

Vem och när	Inställning till förslaget	Har unga personer hörts?	Övriga noteringar
SKUNK rf, 2.5	Förordar	Ja. Diskussioner i flera grundskolor	Viktigt med tillräckligt "markarbete". Representanter deltog i rådslaget
Ung Resurs rf, 2.5 (kompl. 6.5)	Avstyrker	Ja. Svaret är utformat av ungdomarna inom projektet Katapult	Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna
Rädda Barnen rf, 3.5	Förordar, under förutsättning att tillräckliga resurser avsätts för att möjliggöra ett aktivt demokratiarbete i första hand i skolorna	Ja. Unga medlemmar involverade	Representanter deltog i rådslaget
Ålands lärarförening rf, 3.5	Tveksamma Ser såväl fördelar som nackdelar	Ja. Är i daglig kontakt med ungdomar	Ingen deltog i rådslaget eller har tagit del av inledningarna

Förutom från remissinstanserna har synpunkter inkommit från:

- Elevrådet vid Godby högstadieskola (utlåtande till kommunerna på norra Åland), 2.5: avstyrker

Remissinstanser som ej avgett svar per den 9 maj:

- Jomala kommun (har begärt att få inkomma med utlåtande senast den 30.6)
- Lemlands kommun
- Sunds kommun
- Vårdö kommun (lämnar utlåtande senare)
- Ålands kommunförbund
- Ålands folkhögskola
- Ålands gymnasium
- Ålands ungdomsförbund
- Träffpunkt Ungdom
- Ålands Idrott
- Ålands fackskollärare
- Emmaus
- Röda korset
- Folkhälsan
- Liberalerna på Åland rf

- Moderat samling för Åland rf
- Ålands socialdemokrater rf
- Obunden samling på Åland rf
- Åländsk center rf
- Föreningen för Ålands framtid rf
- Mariehamns socialdemokrater rf
- Mariehamns liberalerna rf
- Ålands Ombudsmannamyndighet/Barnombudsmannen